

**Powiatowa Stacja
Sanitarno-Epidemiologiczna
w Środzie Śląskiej**

**Ocena bezpieczeństwa powiatu średzkiego
za 2023 rok**

Powiatowa Stacja sanitarno-Epidemiologiczne w Środzie Śląskiej działa i realizuje swoje zadania w oparciu o Ustaw z dnia 14 marca 1985 r z póź. zm o Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Do zadań inspekcji sanitarnej należą :

Zadania i zakres działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej

Art. 1. Państwowa Inspekcja Sanitarna jest powołana do realizacji zadań z zakresu zdrowia publicznego, w szczególności poprzez sprawowanie nadzoru nad warunkami:

- higieny środowiska,
- higieny pracy w zakładach pracy,
- higieny radiacyjnej,
- higieny procesów nauczania i wychowania,
- higieny wypoczynku i rekreacji,
- zdrowotnymi żywności, żywienia i produktów kosmetycznych,
- higieniczno-sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne – w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób tym chorób zakaźnych i zawodowych.

Wykonywanie zadań w/w polega na sprawowaniu

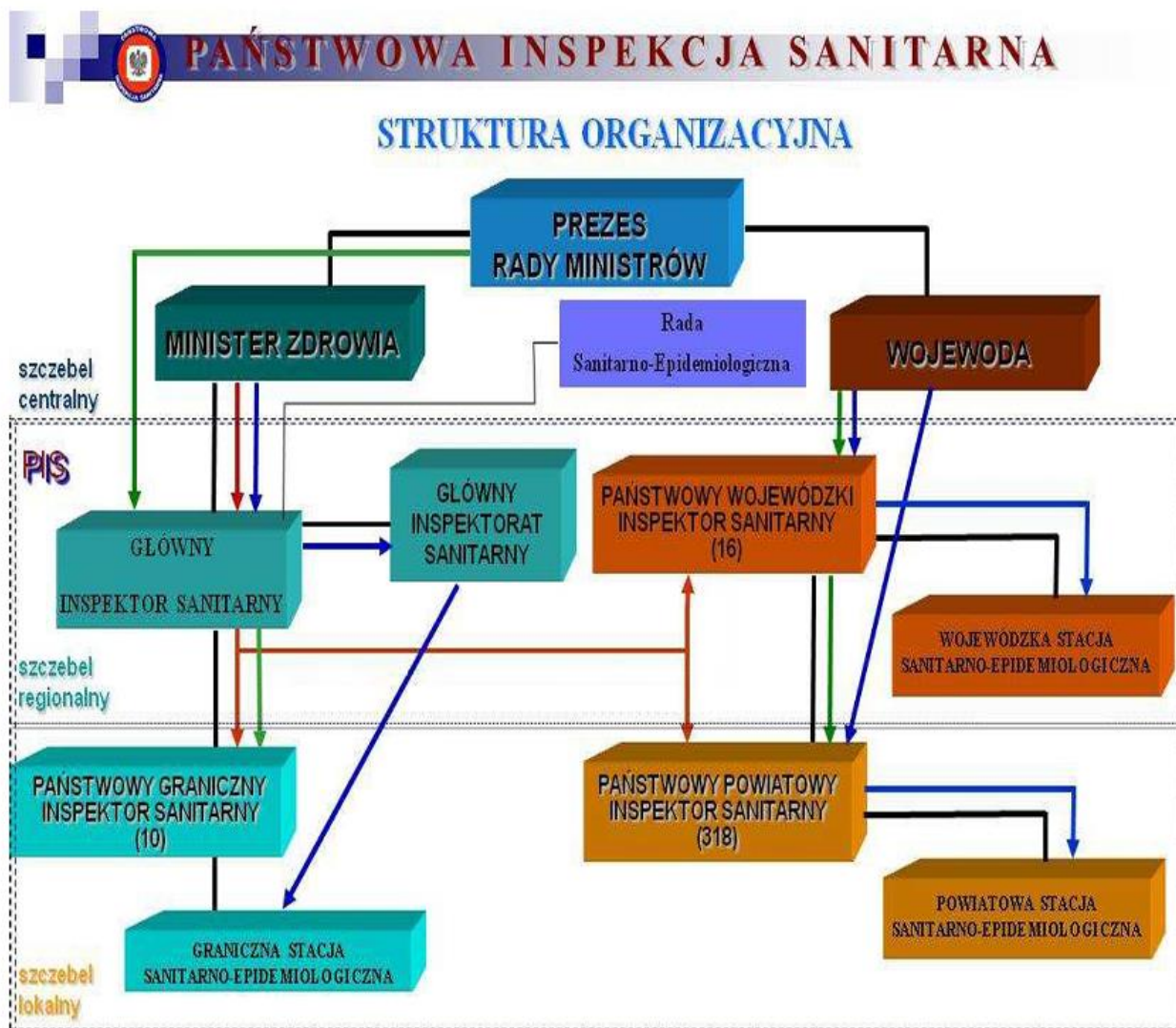
- zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego oraz prowadzeniu działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych i innych chorób powodowanych warunkami środowiska, a także na prowadzeniu działalności oświatowo-zdrowotnej.

Do zakresu działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w dziedzinie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego należy w szczególności:

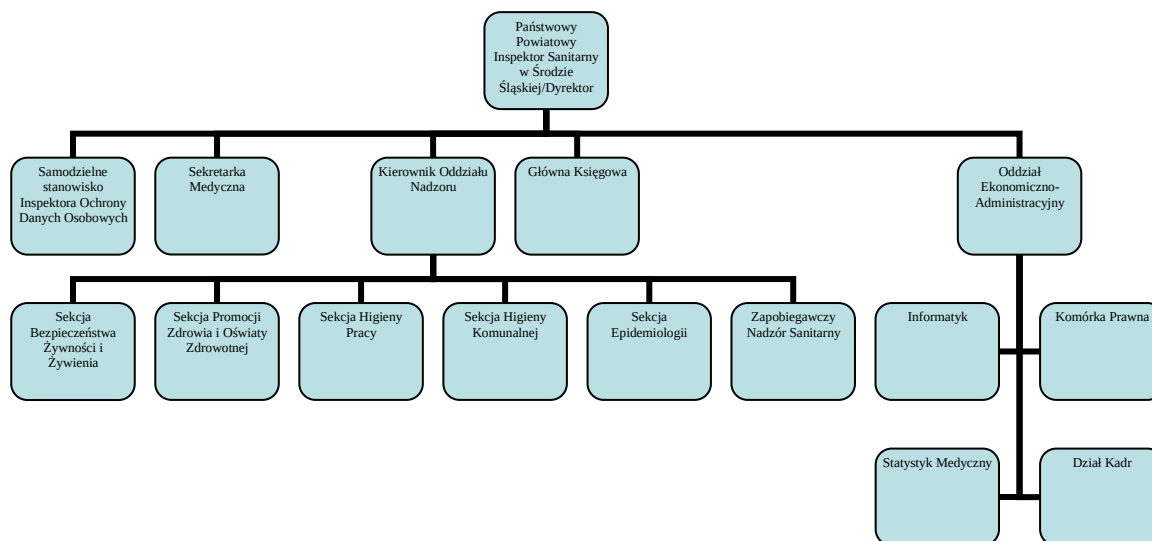
- opiniowanie projektów, planów zagospodarowania przestrzennego województwa, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i planów ogólnych gminy;
- uzgadnianie warunków zabudowy i zagospodarowania terenu pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych;
- uzgadnianie dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych dotyczących:

- a) budowy oraz zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych, statków morskich, żeglugi śródlądowej i powietrznych,
- b) nowych materiałów i procesów technologicznych przed ich zastosowaniem w produkcji lub budownictwie;
- 3) uczestniczenie w dopuszczeniu do użytku obiektów budowlanych, statków morskich, żeglugi śródlądowej i powietrznych oraz środków komunikacji lądowej;
- 4) inicjowanie przedsięwzięć oraz prac badawczych w dziedzinie zapobiegania negatywnym wpływom czynników i zjawisk fizycznych, chemicznych.

STRUKTURA ORGANIZACYJNA INSPEKCJI SANITARNEJ

STRUKTURA POWIATOWEJ STACJI SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNEJ W ŚRODZIE ŚLĄSKIEJ.

Sekcji Bezpieczeństwa Żywności i Żywienia

W 2023 roku głównymi kierunkami działania PSSE w Środzie Śląskiej było m.in.:

- Prowadzenie nadzoru nad bezpieczeństwem żywności i żywienia zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa żywnościowego.
- Prowadzenie skutecznych działań kontrolnych nad zakładami, które wykazują niezgodny z wymaganiami stan sanitarny.
- Realizowanie „Planu pobierania próbek do badania żywności w ramach urzędowej kontroli i monitoringu dla PIS na 2023 r.”.
- Kontynuowanie wzmożonego nadzoru w zakresie sprzedaży dziczyzny oraz mięsa wieprzowego w związku z występowaniem przypadków afrykańskiego pomoru świń ASF.
- Prowadzenie wzmożonego nadzoru nad rynkiem środków spożywczych pochodzenia ukraińskiego.

- Wykonywanie niezbędnych czynności zapobiegawczych lub kontrolnych w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa sanitarnego i niezwłoczne przekazywanie informacji w tym zakresie do organów wyższego stopnia.
- Prowadzenie nadzoru nad suplementami diety, środkami spożywczymi specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz środkami spożywczymi wzbogaconymi wprowadzanymi do obrotu na nadzorowanym terenie. Wzmocnienie nadzoru w zakresie przestrzegania wymagań dotyczących znakowania, prezentacji i reklamy żywności wzbogaconej, suplementów diety i środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego na etykiecie oraz w internecie.
- Prowadzenie szczególnego nadzoru nad produktami wprowadzonymi do obrotu, mogącymi stanowić zagrożenie dla ludzi, w tym sprawowanie nadzoru nad dodatkami do żywności w zakładach żywnościowo-żywnieniowych.
- Prowadzenie zwiększonego nadzoru nad sezonowymi zakładami żywności i żywienia, kontrola warunków sanitarnych oraz sposobu żywienia na półkoloniach, koloniach, obozach.
- Prowadzenie na bieżąco bazy danych wyników badań próbek pobranych w ramach urzędowej kontroli i monitoringu żywności.
- Dokonywanie oceny sposobu żywienia – zgodnie z zasadami racjonalnego żywienia w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego - żłobki, przedszkola, szkoły, domy opieki.
- Kontynuowanie współpracy z innymi organami urzędowej kontroli żywności: Inspekcja Weterynaryjna, Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Inspekcja Ochrony Środowiska w zakresie bezpieczeństwa żywności.
- Monitorowanie działalności wymagającej wpisu do rejestru PPIS, nie podlegającej zatwierdzeniu z kategorii: przygotowywanie żywności w warunkach domowych, produkcja pierwotna, dostawy bezpośrednie, Rolniczy Handel Detaliczny.

TABELA 1. Nadzór nad obiektami

OBIEKTY	Liczba				Liczba przeprowadzonych kontroli i rekontroli	
	w ewidencji		skontrolowanych		2022	2023
	2022	2023	2022	2023		
<p>Zakłady produkcji (piekarnie, ciastkarnie, wytwórnia tłuszczów roślinnych, automatów do lodów, przetwórnice owocowo-warzywne, zakład przemysłu zbożowo-młynarskiego, zakładów garmażeryjnych, wytwórnia suplementów diety, browar rzemieślniczy, wytwórnia chipsów. + produkcja pierwotna (rolnicy produkujący surowce, oraz producenci żywności na bazie własnych upraw, kuchnie domowe)</p>	31 + 143	35 + 156	23 + 1	24 + 6	41 + 1	44 + 6
<p>Zakłady obrotu żywnością (sklepów spożywczych, w tym supermarketów, kiosk, środków transportu żywności, magazynów hurtowych, w tym hurtownia suplementów diety, aptek, obiekt ruchomy i tymczasowy, + środki transportu</p>	179 + 239	170 + 259	69 + 23	112 + 3	128 + 23	184 + 3
Zakłady żywienia	75	84	40	55	87	94

zbiorowego – otwarte (w tym: zakładów małej gastronomii oraz zakłady małej gastronomii w obiektach tymczasowych lub ruchomych)						
Zakłady żywienia zbiorowego zamknięte (zakładów żywienia zbiorowego typu zamkniętego, w tym: stołówek szkolnych, w tym w systemie cateringowym, stołówek przedszkolnych, w tym w systemie cateringowym, stołówek w żłobkach, w tym w systemie cateringowym, bloków żywienia w domach opieki społecznej, w tym w systemie cateringowym, stołówek pracowniczych, w tym w systemie cateringowym, stołówka na koloniach, stołówka w domu dziecka w systemie cateringowym oraz stołówka w zakładzie specjalnym i wychowawczym.	46	55	38	45	58	65
Obiekty obrotu materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością	7	7	0	0	1	0
Wytwórnice	1	1	0	0	0	0

materiałów do kontaktu z żywnością						
SUMA	721	767	207	245	338	396

TABELA 2. Działalność represyjna

OBIEKTY	Mandaty				Liczba wydanych decyzji administracyjnych		Liczba wystosowanych wniosków do	Liczba nałożonych decyzji o ukaranie przez	Liczba unieruchomień	
	liczba		kwota [zł]		2022	2023			2022	2023
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Zakłady produkcji	1	2	300	800	25	5				
Zakłady obrotu żywnością	16	40	3050	7700	167	48				
Zakłady żywienia zbiorowego – otwarte	8	12	1700	3200	63	13				
zakłady żywienia zbiorowego – zamknięte	0	1	0	300	18	16				
Obiekty obrotu materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością	0	0	0	0	0	0				
SUMA	25	55	5050	12000	273	82				

Stwierdzone nieprawidłowości w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego żywności i żywienia:

- nieprawidłowe znakowanie środków spożywczych,
- nieprawidłowość w zakresie procedur i realizacji HACCP,

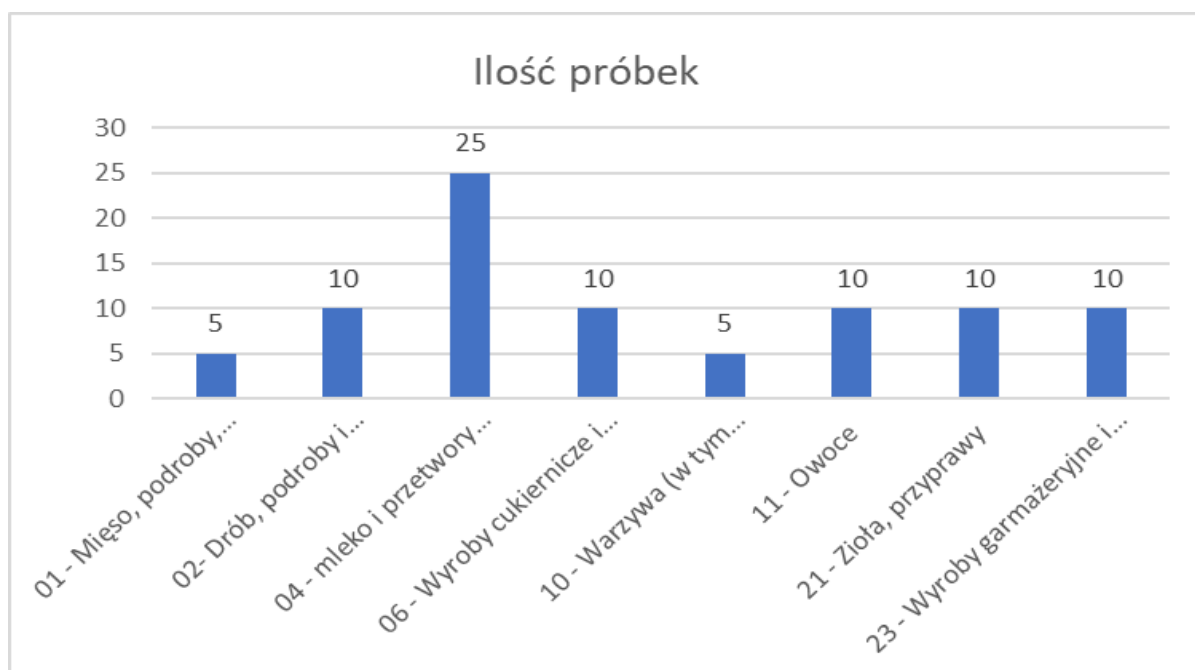
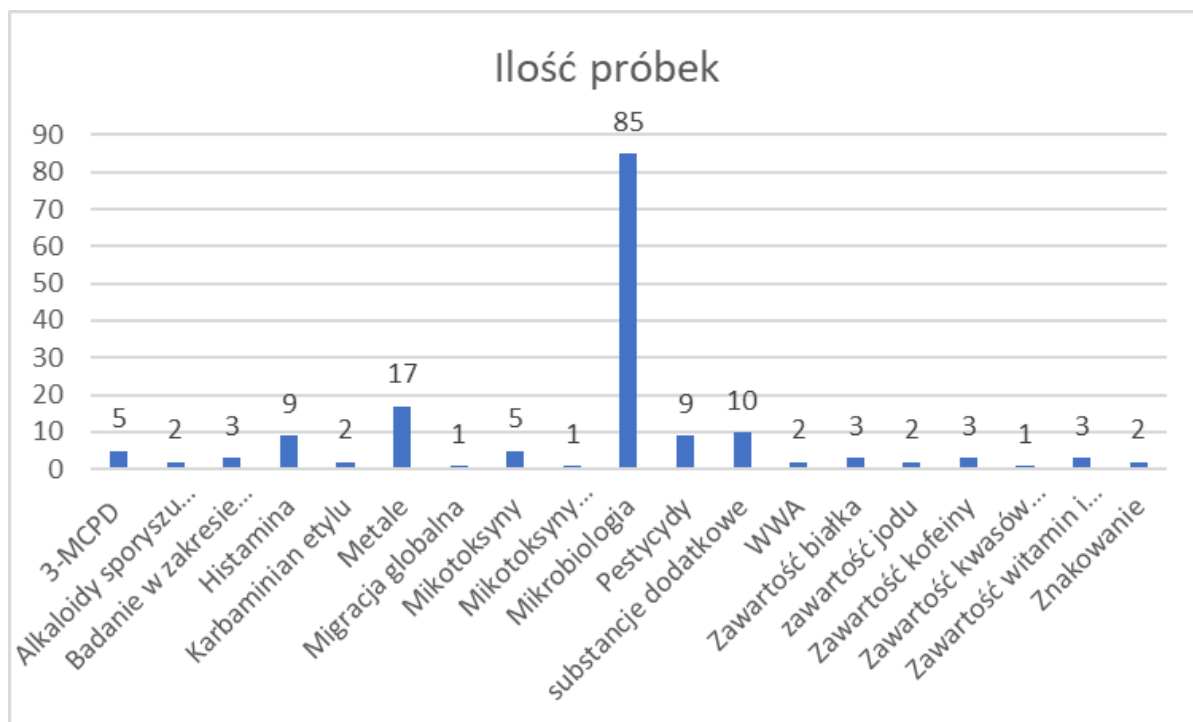

- stwierdzono nieprawidłowości w zakresie nieprawidłowego oznakowania i nietrwałości etykiety,
- dotyczyły złego stanu sanitarnego,
- niewłaściwego przechowywania środków spożywczych oraz sprzedaży produktów przeterminowanych.
- niewłaściwe przechowywanie środków spożywczych – poza obrębem sklepu,
- obecnością śladów bytowania gryzoni w obrębie całej powierzchni sklepu,
- brak segregacji żywności zwłaszcza w urządzeniach chłodniczych/mroźniczych,
- brak etykiet na przepakowywanej żywności w urządzeniach chłodniczych/mroźniczych,
- uchybienia dotyczyły nie stosowania się do procedur wynikających z GHP/GMP,
- brak odzieży ochronnej,
- nie prowadzenie rejestrów kontroli temperatur w urządzeniach chłodniczych i mroźniczym,
- nieprawidłowości w jadłospisach w placówkach żywienia zbiorowego dotyczące nieujęcia alergenów.,
- sprzęt używany do przygotowania posiłków w złym stanie, silnie zniszczony, skorodowany,
- nieprawidłowości przy układaniu jadłospisów, bez zachowania warunków i zaleceń żywieniowych,

Jakość zdrowotna środków spożywczych.

Na rok kalendarzowy 2023 przydzielono do poboru pracownikom sekcji Bezpieczeństwa Żywności i Żywienia Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Środzie Śląskiej 165 próbek.

Wykres 1. Kierunki próbek w PSSE Środa Śląska

W 2023 r. spośród 165 prób zdyskwalifikowano 6 próbek z powodu wykrycia *Salmonella* spp. oraz 1 próbkę z powodu przekroczenie NDP pestycydu- linuronu.

Próbki zdyskwalifikowane w kierunku wykrycia obecności Salmonella spp.: filet z piersi kurczaka świeży, klasa A, świeże mięso drobiu (mięśnie), termin przydatności do spożycia: 21.06.2023, nr partii: 382423, producent: PD Drobex Sp. z o.o., ul. Powstańców Śląskich 19, 86-050 Solec Kujawski. Zostało wysłane pismo do PPLW i PPIS właściwego terenowego w celu podjęcia stosownych działań zgodnie z kompetencjami. Zostało także wszczęte postępowanie administracyjne względem producenta kwestionowanych próbek, które zostało zakończone obciążeniem opłatą producenta za pobranie i badanie próbki.

Próbka dyskwalifikowana z powodu przekroczenie NDP pestycydu- linuronu: korzeń pietruszki świeży, data dostawy: 28.05.2023 r., dostarczone przez: Firma Handlowa ES-GREEN Ewelina Skorupińska, Naroczyce 17, 59-305 Naroczyce, na podstawie faktury nr 100/05/2023 z dnia 28.05.2023 r. w ilości. 20 kg. Zostało wysłane pismo do PPIS właściwego terenowego w celu podjęcia stosownych działań zgodnie z kompetencjami. Zostało wszczęte postępowanie administracyjne względem producenta kwestionowanej próbki, które zostało zakończone obciążeniem opłatą producenta za pobranie i badanie próbki.

Na nadzorowanym terenie powiatu średzkiego nie ma producentów i importerów żywności genetycznie modyfikowanej. Nie stwierdzono w obrocie występowania produktów składających się lub wyprodukowanych z surowców genetycznie modyfikowanych.

W 2023 r. ocena znakowania przeprowadzana była dla żywności podlegającej badaniom urzędowej kontroli żywności oraz monitoringu żywności, a także suplementów diety podczas kontroli w aptekach, punktach aptecznych, drogeriach a także na stronach internetowych. Nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

System HACCP oraz zasady GHP/GMP został wdrożony we wszystkich zakładach produkujących żywność, wprowadzających żywność do obrotu oraz zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego i otwartego. W tzw. małej gastronomii natomiast wszystkie podmioty posiadają procedury i instrukcje GHP/GMP, większość tych zakładów również ma opracowaną dokumentację HACCP. Nieprawidłowości w zakresie prowadzenia zapisów wynikających z procedur i instrukcji GHP/GMP w większości zakładów dotyczą przede wszystkim braku weryfikacji systemu, braku szkoleń pracowników, braku systematyczności w rejestrach wynikających z założeń systemu. Większość zatwierdzanych zakładów posiada w momencie rozpoczęcia działalności opracowany system HACCP.

W 2023 roku nadal sprawdzano pochodzenie produktów pochodzenia zwierzęcego, sposób ich przechowywania, znakowania oraz przetrzymywania i usuwania odpadów kategorii III, umów zawartych na odbiór odpadów z właściwymi firmami, karty przekazania odpadów, pochodzenia mięsa wieprzowego. Podczas czynności kontrolnych sprawdzano dokumentacje z przyjęcia ww. środków spożywczych, dokumenty handlowe, faktury dostawy, warunki dostawy. Dodatkowo nadal

prowadzone są comiesięczne kontrole targowiska w Środzie Śląskiej wraz z przedstawicielem Powiatowej Inspekcji Weterynaryjnej, w zakresie obrotu mięsem oraz dostępności dziczyzny. Nie odnotowano nieprawidłowości w tym zakresie. Na terenie powiatu pod wspólnym nadzorem PIS i PIW znajdują się: zakład młynarski Dolnośląskie Młyny w Ujeździe Górnym, sklep Intermarche w Środzie Śląskiej oraz wytwórnia chipsów FRITO LAY Sp. z o.o., Święte.

W 2023 roku otrzymano 22 powiadomienia alarmowe oraz informacyjne, dotyczące niebezpiecznej żywności i wyrobów z materiałów do kontaktu z żywnością. Powiadomienia dotyczyły rozbieżności pomiędzy opakowaniem produktu a rzeczywistą zawartością, zanieczyszczeń fizykochemicznych oraz mikrobiologicznych (*Salmonella*, *Listeria monocytogenes*, mikotoksyny, metale, pestycydy, obecność niedeklarowanych w wykazie składników substancji, przekroczenie NDP witamin i składników mineralnych, nieautoryzowana nowa żywność – alfosceran choliny, napromieniowanie produktu). W związku z powyższym przeprowadzono kontrole tematyczne lub wszczęto postępowania wyjaśniające. W większości przypadków kwestionowane partie żywności nie były już dostępne, zwłaszcza w małych sklepach, w których dostawy towaru są niewielkie, w przypadku stwierdzenia na stanie kwestionowanych partii produktów Strony zostały zobowiązane do niezwłocznego przedłożenia dokumentów zwrotu, korekt faktur do PPIS w Środzie Śląskiej.

W 2023 roku Sekcja Bezpieczeństwa Żywności i Żywienia kontynuowała współpracę z Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz Inspekcją Ochrony Środowiska. Przeprowadzono dwie kontrole w zakresie produkcji pierwotnej:

- kontrola w Gospodarstwie Rolnym Karol Kinal (owoce miękkie – truskawki) wraz z przedstawicielami IOŚ,
- kontrola w Gospodarstwie Rolnym Jan Wawruszczak wraz z przedstawicielami PIORiN, pobrano próby truskawek do badań w kierunku zawartości metali ciężkich – uzyskano wyniki prawidłowe.

Sekcja Higieny Dzieci i Młodzieży

Sekcja zajmująca się nadzorem nad bezpieczeństwem zdrowotnym i higieniczno- sanitarnym w placówkach wychowania oświatowego, oraz wypoczynku dzieci i młodzieży w powiecie średzkim.

**Stan Sanitarny zakładów nauczania i wychowania
na terenie powiatu średzkiego w 2023 r.**

Rodzaj placówek	Liczba placówek			Liczba kontroli				Wydane decyzje administracyjne		
	w ewidencji	skontrolowanych	nowopowstałych	ogółem	podstawowych	przygotowania szkół do roku szkolnego	sprawdzających wykonanie nałożonych obowiązków	ogółem	w tym, zmieniające termin	płatnicze
Żłobki	9	9		9	9					
Kluby dziecięce	1	1		1	1					
Przedszkola	13	13	1	14	13		1			
Inne formy wychowania przedszkolnego	2	2		2	2					
Szkoły podstawowe funkcjonujące samodzielnie	8	7		13	7	4	2	4	2	3
Zespoły szkół*	8	7		19	11	6	2	4	4	1
Placówki z pobytem całodobowym**	2	2		2	2					
Placówki wsparcia dziennego***	1	1		1	1					
Placówki wychowania pozaszkolnego****	1	1		1	1					
Inne		1		1						
Kontrole wypoczynku				22						
RAZEM	45	43	1	85	47	10	5	8	6	4

* Zespoły szkół: zespoły szkolno-przedszkolne, zespoły szkół ponadpodstawowych (liceum, technikum, szkoła branżowa)

** Placówki z pobytem całodobowym: specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy, placówka opiekuńczo wychowawcza

*** Placówki wsparcia dziennego: ośrodek rehabilitacyjno-edukacyjny

****Placówka wychowania pozaszkolnego: pozaszkolna placówka specjalistyczna – poradnia psychologiczno-pedagogiczna

W roku 2023 r. skontrolowano 43 z 45 placówek znajdujących się w wykazie PSSE w Środzie Śląskiej.

Ostatecznie wykonano 85 kontroli (62 kontrole placówek stałych, 22 kontrole wypoczynków, 1 kontrolę obiektu nie będącego w nadzorze Sekcji HDM. Obiekt (sala zabaw) decyzją PPIS w Środzie Śląskiej został przekazany do Sekcji HK).

Wydano decyzje administracyjne:

8 decyzji merytorycznych (w tym 6 zmieniające termin)

4 decyzje płatnicze.

Nowo wydane decyzje dotyczyły:

niewłaściwego stanu technicznego: nawierzchni asfaltowej wielofunkcyjnego boiska szkolnego, ogrodzenia szkoły, drzwi i ościeżnic toalet szkolnych.

Z lat ubiegłych wyegzekwowano 1 decyzję dotyczącą ogrodzenia przedszkola.

Do wykonania z lat ubiegłych pozostały decyzje dotyczące:

niewłaściwego stanu technicznego i sanitarno-technicznego ścian, sufitów różnych pomieszczeń szkolnych (sal lekcyjnych, korytarzy, klatek schodowych, auli, sal sportowych, szatni, toalet), złego stanu ogrodzenia szkoły i przedszkola, stanu technicznego oświetlenia w magazynku przy sali chemicznej, wentylacji w Sali gimnastycznej, przejść na terenie szkolnym, zapewnienia odpowiednich standardów dostępności do urządzeń sanitarnych, wentylacji w sali komputerowej oraz zapewnienia pomieszczeń spełniających wymagania w zakresie usytuowania podłogi względem terenu, trzy ostatnie zalecenia związane są z budową nowej placówki oświatowej, która jest w trakcie realizacji.

W roku 2023 nie nakładano grzywny w drodze mandatu karnego.

W roku 2023 interwencji nie przyjęto.

Stan sanitarno-techniczny placówek pobytu dzieci i młodzieży systematycznie ulega poprawie. Na podniesienie standardu oraz poprawę warunków pobytu dzieci i młodzieży w placówkach oświatowych wpływ mają podejmowane prace remontowe oraz budowa nowych obiektów oświatowych. Przy planowaniu remontów brane są pod uwagę zalecenia wydane przez PPIS w Środzie Śląskiej.

- Tak jak w latach poprzednich Dyrektorzy obiektów nie zrealizowali wszystkich zaleceń Inspekcji Sanitarnej głównie z powodu niewystarczających środków finansowych.
- Stan sanitarny obiektów objętych stałym nadzorem jest zadowolający, nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie czystości i porządku, nie nakładano mandatów karnych.
- Stan zapewnienia właściwych warunków do utrzymania higieny osobistej uczniów jest zadowolający, sytuacja w tym zakresie jest stabilna i corocznie ulega poprawie. Podczas kontroli w 2 zespołach szkół stwierdzono niezachowanie standardów dostępności do urządzeń sanitarnych. Są to szkoły funkcjonujące w starych budynkach, jeden z nich nie był budowany do celów oświatowych. W obu budynkach nie ma możliwości zwiększenia ilości sanitariatów.
- W roku sprawozdawczym, mimo usilnych starań Dyrektorów placówek nadal nie ma chętnych na stanowisko pielęgniarki szkolnej, natomiast w kilku placówkach w związku z tą sytuacją zmieniono funkcje gabinetu pielęgniarki na np. gabinet psychologa, logopedy, specjalistyczne zajęcia. Podstawowa opieka zdrowotna nad uczniami jest świadczona poza terenem placówek. Stwierdzonym, podczas kontroli szkół, problemem jest również brak opieki stomatologicznej w większości placówek. Opiekę stomatologiczną w oparciu tylko o dentobus zapewniają 3 z 14 skontrolowanych szkół, pozostałe placówki jej nie zapewniają.

(Zakres, cele oraz sposoby organizacji opieki pielęgniarstwa oraz stomatologicznej nad uczniami reguluje Ustawa z dnia 12 kwietnia 2019 r. o opiece zdrowotnej nad uczniami Dz. U. 2019 poz. 1078)

- Wyposażenie placówek w certyfikowane meble, szczególnie w stoliki i krzesła oraz odpowiednio oznakowane zabawki jest dobre, stale ulega poprawie.
- Utrzymuje się znaczne zainteresowanie organizowaniem wypoczynku dla dzieci i młodzieży na terenie powiatu średzkiego, jednakże tylko w formie półkolonii ze względu na brak infrastruktury noclegowej odpowiedniej dla dzieci i młodzieży szkolnej. Organizatorami wypoczynku są szkoły, kluby sportowe, przedsiębiorcy.
- Wszystkie kontrolowane placówki posiadają prawidłowe wyniki pomiarów natężenia oświetlenia sztucznego, również nowe wykonane w latach 2020-2023. Działania w tym zakresie będą kontynuowane.
- Poprawie ulega infrastruktura żłobkowo-przedszkolna, powstają nowe placówki, jednak nadal ilość miejsc w żłobkach i przedszkolach jest niewystarczająca. Stwierdzono nieznaczne zagęszczenie w placówkach przedszkolnych. Dotyczy to placówek funkcjonujących w starych i adaptowanych obiektach. Sytuacja ta nie ma miejsca w placówkach nowopowstałych.
- Poprawie ulega również infrastruktura szkolna, na ukończeniu jest budowa nowej szkoły podstawowej (SP nr 1 Środa Śląska) oraz zaplanowana jest budowa kolejnego segmentu istniejącego już obiektu (ZSP Lutynia).
- W roku sprawozdawczym dokonano termomodernizacji kilku placówek oświatowych zarówno powiatowych, jak i gminnych (docieplenie ścian i stropów, wymiana źródeł ogrzewania i wewnętrznej instalacji grzewczej, stolarki okiennej i drzwiowej, oświetlenia, montaż instalacji fotowoltaicznej). Wg oświadczeń Dyrektorów placówek planowane są działania w kolejnych obiektach.
- Z roku na rok ulegają poprawie warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w placówkach. W jednej ze szkół podstawowych prowadzona była budowa boiska wielofunkcyjnego z bieżnią lekkoatletyczną, która została zakończona w grudniu 2023 r., rozpoczęła się budowa przyszkolnego basenu typu „Delfinek” przy szkole podstawowej, na boiskach typu „Orlik” z których korzystają uczniowie wymieniano nawierzchnię o czym informowali Dyrektorzy placówek podczas bieżącego nadzoru, przewidziane są też dalsze inwestycje w tym zakresie w 2024 r.
- W czasie przerwy wakacyjnej i ferii na bieżąco dokonywane są remonty, malowanie oraz odświeżanie obiektów oświatowych.

Sekcja Higieny Komunalnej

Do zadań statutowych Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Środzie Śląskiej w zakresie higieny komunalnej należy:

- sprawowanie nadzoru sanitarnego nad obiektami użyteczności publicznej, środkami komunikacji, wodociągami sieciowymi i indywidualnymi ujęciami wody wykorzystywanymi do celów publicznych,
- nadzór nad pływalnią,
- nadzór nad zaopatrzeniem ludności w wodę do spożycia,
- nadzór nad stanem sanitarno-technicznym wodociągów publicznych i ujęć indywidualnych,

- nadzór nad dezynfekcją wody podawanej do sieci, sporządzanie harmonogramów poboru prób wody
- tworzenie baz danych dotyczących monitoringu wody na terenie działania podległym koordynatorowi ds. monitoringu wody,
- rozpatrywanie interwencji mieszkańców w zakresie higieny komunalnej,
- wydawanie postanowień dotyczących zezwolenia na przewóz z zagranicy zwłok i szczątków ludzi oraz nadzór sanitarny nad ekshumacjami i miejscami przeznaczonymi do chowania zmarłych
- opiniowanie i nadzorowanie zorganizowanych imprez masowych,
- opiniowanie projektów uchwał rad miejskich i urzędów gmin w zakresie szczegółowych zasad utrzymania czystości i porządku na terenie miast i gmin,
- sprawowanie nadzoru sanitarnego nad stanem czystości i porządku na terenach miasta i gmin, zwłaszcza w zakresie usuwania odpadów komunalnych.

Nadzór sanitarny nad obiektami użyteczności publicznej

W roku 2023 w ewidencji Sekcji Higieny Komunalnej znajdowało się 361 obiektów zlokalizowany w 5 gminach powiatu.

Rodzaj obiektu	Liczba w ewidencji	Liczba kontroli	Liczba obiektów ze stwierdzonym złym stanem sanitarnym/ technicznym
Wodociągi i ujęcia indywidualne	22	80	2
Hotele i obiekty noclegowe	8	18	1
Obiekty i trasy turystyczne (Obiekty Sportowe, Stacje Paliw, Dworce, Stacje, Przystanki PKP i PKS, Parkingi, Tereny Rekreacyjne, Ustępy Publiczne Przewoźnicy	32	31	1
Zakłady fryzjerskie i kosmetyczne, zakłady tatuażu, zakłady odnowy biologicznej i inne	97	98	0
Parki wodne	1	4	0
Domy pomocy społecznej oraz placówki zapewniające całodobową opiekę	3	5	0
Inne obiekty użyteczności publicznej (Sklepy, kioski przemysłowe, Apteki i punkty apteczne, Cmentarze i zakłady pogrzebowe, Domy kultury, biblioteki, muzea, świetlice, Urzędy pocztowe, urzędy gmin, biura)	196	64	3

Nadzór nad zaopatrzeniem ludności w wodę do spożycia

Jednym z zagadnień Sekcji Higieny Komunalnej jest nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia. W roku 2023 pod nadzorem Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Środzie Śląskiej znajdowało się 20 wodociągów sieciowych zbiorowego zaopatrzenia w wodę oraz 2 ujęcia indywidualne na potrzeby działalności gospodarczej. Uruchomiono nową stację uzdatniania wody wraz z sieciami dosyłowymi w miejscowości Kadłub, gm. Miękinia, pobierającą wodę z dwóch ujęć głębinowych z maksymalną godzinową wydajnością wynoszącą 300m³/h.

Gmina	Zarządca	Liczba wodociągów w ewidencji	Liczba wykonanych kontroli	Liczba próbek wody zbadanych przez zarządcę wodociągu	Liczba próbek wody zbadanych przez Inspekcję Sanitarną	Liczba prób nieprawidłowych
Środa Śląska	Średzka Woda sp. z o. o.	3	3	32	16	4
Kostomłoty	ZGK w Kostomłotach	5	5	45	19	4
Malczyce	Malczyckie Usługi Komunalne	4	4	30	24	10
Miękinia	ZUK w Miękinii	6	6	42	24	10
Udanin	Urząd Gminy Udanin	2	2	16	5	0
Ujęcia indywidualne		2	2	8	3	3

Nadzór nad jakością wody ciepłej w budynkach zamieszkania zbiorowego oraz w budynkach użyteczności publicznej, w których w trakcie ich użytkowania wytwarzany jest aerozol wodno-powietrzny

W 2023 roku prowadzony był nadzór sanitarny nad jakością wody ciepłej w kierunku Legionella sp. z instalacji wewnętrznej budynków. Badania wody ciepłej w 2 obiektach wykazały skażenie bakteriami Legionella, prowadzone jest postępowanie administracyjne.

Rodzaj obiektu	Liczba próbek wody zbadanych przez Inspekcję Sanitarną	Liczba próbek wody zbadanych przez właściciela obiektu	Liczba prób zakwestionowanych	Podjęte działania
Hotele, pensjonaty	12	0	0	-
Zakłady opiekuńczo - lecznicze	3	0	0	-
Domy pomocy społecznej	6	6	0	-
Placówki opiekuńczo - wychowawcze	3	9	5	Wszczęcie postępowania administracyjnego

Nadzór nad jakością wody na pływalniach

Na terenie powiatu średzkiego funkcjonuje jedna pływalnia wyposażona w 4 niecki. Zarządca pływalni w uzgodnieniu z PPIS w Środzie Śląskiej wykonywał na bieżąco badania jakości wody w ramach kontroli wewnętrznej zgodnie z ustalonym harmonogramem. W ramach nadzoru sanitarnego nad tym obiektem przeprowadzane były kontrole sanitarne, badano jakość wody z nieszczek pływalni, egzekwowano wykonanie wewnętrznych kontroli jakości wody.

Badania jakości wody basenowej realizowane były w zakresie parametrów mikrobiologicznych takich jak: Escherichia coli, gronkowce koagulazo - dodatnie, Pseudomonas aeruginosa, ogólna liczba mikroorganizmów w temp. 36±2°C, Legionella sp., oraz parametrów fizykochemicznych: mętność, pH, potencjał redox, azotany, chlor wolny, chlor związany, chloroform, suma THM, utlenialność nadmanganianowa.

Obiekt	Liczba próbek wody zbadanych przez zarządcę obiektu	Liczba próbek wody zbadanych przez Inspekcję Sanitarną	Liczba prób zakwestionowanych
Średzki Park Wodny w Środzie Śląskiej	127	13	7

Przekroczenia miały charakter krótkotrwały, po podjęciu działań naprawczych przywrócono jakość wody do wymagań dla wody na pływalniach. Jakość wody oceniono jako dobrą.

Rozpatrywanie interwencji mieszkańców

W roku 2023 do Powiatowej Stacji wpłynęło 8 spraw od mieszkańców powiatu. Zgłaszane sprawy dotyczyły podobnie jak w latach ubiegłych m.in.: złego stanu sanitarnego mieszkań, nieprawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi oraz niewłaściwym odprowadzaniem nieczystości płynnych, ponadto złej jakości wody do spożycia, wystąpienia reakcji alergicznej po wykonanym zabiegu kosmetycznym. Wszystkie interwencje miały zasięg lokalny i nie stwarzały większego zagrożenia epidemiologicznego.

Nadzór nad ekshumacjami i przewozem zwłok i szczątków z zagranicy.

W ramach nadzoru sanitarnego nad postępowaniem ze zwłokami i szczątkami ludzkimi PPIS w Środzie Śląskiej wydawał zezwolenia na przeprowadzenie ekshumacji. Decyzje wydawano na pisemne wnioski osób uprawnionych do pochowania zwłok, po wszczęciu postępowania administracyjnego. W zakresie przeprowadzania ekshumacji nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ponadto, na wnioski Starosty Powiatu Średzkiego wydawano postanowienia dotyczące sprowadzenia z innego państwa zwłok lub szczątków ludzkich powstałych ze spopielenia zwłok. Wydano 10 postanowień.

Liczba wydanych decyzji zezwalających na przeprowadzenie ekshumacji	29
Liczba kontroli związanych z ekshumacją zwłok lub szczątków	26

Sekcja Epidemiologii

Stan sanitarny Powiatu Średzkiego w zakresie działalności Sekcji Epidemiologii Powiatowej Stacji Sanitarno -Epidemiologicznej w Środzie Śląskiej za 2023 rok

Głównym celem Sekcji Epidemiologii w roku 2023 było zapobieganie powstawaniu chorób zakaźnych poprzez zastosowanie bieżącego nadzoru sanitarnego oraz prowadzenie działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych oraz nadzór nad realizacją obowiązkowych szczepień ochronnych .

Prowadzono nadzór nad:

1 miasto – Środa Śląska

5 gmin –Środa Śląska, Malczyce, Miękinia, Kostomłoty, Udanin

Nadzorem objęto :

45 Podmiotów leczniczych

16 Podmiotów leczniczych wykonujących prywatne świadczenia zdrowotne

1 Laboratorium analityczne

1 Pogotowie Ratunkowe

1 Zakład rehabilitacyjny

Przeprowadzono:

37 wywiadów z osobami pogryzionymi,

7 osób zostało zaszczepionych przeciwko wściekliźnie,

921 wywiadów w związku z chorobami zakaźnymi,

14 kontroli w punktach szczepień

70 kontroli sanitarnych,

Sytuacja epidemiologiczna 2022 i 2023 r. wybranych jednostek chorobowych

Nazwa jednostki chorobowej	2022 rok	2023 rok
Salmonellozy- zatrucia pokarmowe	10	3
Inne bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez Campylobacter	0	2
Inne bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez Clostridium difficile	15	7
Inne bakteryjne zakażenia jelitowe nie określone	0	1
Inne bakteryjne zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2	0	1
Wirusowe zakażenie jelitowe wywołane przez rotawirusy	26	5
Wirusowe zakażenie jelitowe wywołane przez norowirusy	1	6
Wirusowe zakażenie jelitowe inne określone	4	0
Wirusowe zakażenie jelitowe nie określone	4	6
Wirusowe zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2	15	8
Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu	20	58
Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu w tym dzieci do lat 2	4	5
Płonica	5	54
Choroba wywołana przez Streptococcus pyogenes- Róża	4	5
Kiła wczesna	2	3
Inne choroby przenoszone drogą płciową wywołane przez Chlamydie	3	0
Borelioza z Lyme	19	25
Styczność i narażenie na wścieklicznę /potrzeba szczepień	8	11
Kleszczowe zapalenie mózgu	2	1
Ospa wietrzna	136	167
WZW B przewlekłe i BNO	1	4
WZW C przewlekłe i BNO	1	3
Nowo wykryte zakażenia HIV	1	1
Świnka	4	1
Posocznica wywołana przez Streptococcus pneumoniae	3	1

Choroba wywołana przez Streptococcus pneumoniae inna określona i nie określona	0	3
Zapalenie opon mózgowych inne i nie określone	2	2
Grypa	4	73
Zakażenia SARS-CoV-2- przypadki potwierdzone	3640	469
Zakażenia SARS-CoV-2- przypadki możliwe	1	12

W 2023 r. zarejestrowano:

481 - przypadków COVID -19,

1 - zgon z powodu COVID -19

W 2023 prowadzono nadzór nad:

1) realizacją szczepień tj:

- nad wykonaniem szczepień ochronnych w punktach szczepień,
- sporządzano comiesięczne raporty o stanie magazynowym szczepionek,
- prowadzono kwartalny oraz roczny nadzór nad prawidłową gospodarką szczepionkową i nad kartami szczepień,
- sporządzano roczne zapotrzebowanie na preparaty szczepionkowe do realizacji kalendarza szczepień w 2024r.,
- prowadzono rejestr niepożądanych odczynów poszczepiennych,
- przeprowadzono 14 kontroli w punktach szczepień,
- prowadzono nadzór nad prawidłowym przetrzymywaniem preparatów szczepionkowych w celu zapewnienia całodobowego monitorowania temperatury w urządzeniach chłodniczych,

2) placówkami lecznictwa tj:

- wykonano wszystkie zaplanowane na 2023 rok kontrole sanitarne,
- przeprowadzono edukację bieżącą personelu w zakresie dezynfekcji rąk, postępowania z materiałem zanieczyszczonym biologicznie i dekontaminacją sprzętu oraz pomieszczeń,
- zwiększono nadzór nad poprawnym stosowaniem przyjętych procedur w zakresie aseptyki i antyseptyki na terenie zakładów ze szczególnym uwzględnieniem, podjednostek o specjalności zabiegowej oraz okresów zwiększonej zachorowalności,
- na podmioty lecznicze, w których w trakcie kontroli sanitarnych stwierdzono nieprawidłowości zostały wydane decyzje nakazujące, płatnicze oraz nałożono mandat karny,
- zasadnicze zamierzenia w Sekcji Epidemiologii były realizowane zgodnie z ustalonymi terminami,

3) profilaktyką zwalczania chorób zakaźnych tj:

- podjęto współpracę z podmiotami leczniczymi na terenie powiatu średzkiego włączając się do programu SENTINEL, NON SENTINEL oraz pozyskiwania materiału klinicznego do badań w kierunku grypy i dostarczono 35 próbek do WSSE we Wrocławiu,
- do podmiotów leczniczych rozdysponowano plakaty „Zaszczep się na zdrowie” oraz ulotki „Zdrowie w twoich rękach”, Zdrowie na pierwszym miejscu”, a także materiały dotyczące szczepienia przeciwko HPV.

W roku 2023 współpracowano z Powiatową Inspekcją Weterynarii oraz z Lecznicami Weterynaryjnymi w zakresie zapobiegania występowaniu zachorowań przeciwko wścieklicznie.

Współpracowano z Sekcją Oświaty i Promocji Zdrowia - wspólnie zorganizowano szkolenie p/grypie, punkty konsultacyjno-informacyjne, szkolenia i narady, rozdawnictwo materiałów oświatowo- zdrowotnych w placówkach służby zdrowia i punktach szczepień dotyczących profilaktyki chorób zakaźnych, palenia tytoniu, wirusowych zapaleń wątroby, HIV, Akcji sezonowych zimowych i letnich. Wspólnie uczestniczono w akcjach w ciągu całego roku.

Sekcja Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego

1	opinii dotyczących projektów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy	7 (2 nie zajęto stanowiska- zgoda milcząca)	W tym pozytywnych 5
			W tym negatywnych 0
2	Liczba opinii planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego	9	W tym pozytywnych 9
			W tym negatywnych 0
3	Liczba opinii dotyczącej odstąpienia od strategicznej oceny	0	W tym pozytywnych 0
			W tym

	oddziaływania na środowisko		negatywnych 0
4	Opinii dotyczących potrzeby przeprowadzenia ceny oddziaływania na środowisko	34	W tym potrzeby wykonania oceny 1(Intel)
			W tym o braku potrzeby 33
5	Opinie dotyczące środowiskowych uwarunkowań	<u>9</u>	W tym pozytywnych 9
			W tym negatywnych 0
<u>6</u>	Opinie dotyczące dopuszczenia do użytkowania obiektów budowlanych	26	W tym pozytywnych <u>26</u>
			W tym negatywnych 0
<u>7</u>	Opinie dotyczące warunków zabudowy i lokalizacji inwestycji celu publicznego	21	W tym pozytywnych 21
			W tym negatywnych 0

Brak jest programu zbiorowej retencji wód opadowych , prowadzony jest wymóg indywidualnego retencjonowania wody na terenach własnych inwestorów. Prowadzenie zbiorowej retencji wody opadowej nadzorowanej przez służby gminne usprawni gospodarkę wodami opadowymi.

Występuje tendencja zapotrzebowania na wodę użytkową wykorzystywana w procesach technicznych w związku z rozwojem przemysłu i brakiem analiz dotyczących zasobów wód podziemnych i wydajności stacji uzdatniania wody.

Brak programu zbiorowej retencji wód opadowych, wprowadzany wymóg indywidualnej retencji na terenach własnych inwestorów, jest mało skuteczny.

Sekcja Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia.

Działania oświatowo-zdrowotne prowadzone na terenie powiatu średzkiego, wynikały z wytycznych Głównego Inspektoratu Sanitarnego, Narodowego Programu Zdrowia które wytyczają główne priorytety polityki zdrowotnej oraz sytuacji epidemiologicznej powiatu średzkiego. Realizowano interwencje programowe i nieprogramowe dotyczące tematyki: Profilaktyki palenia tytoniu; dopalaczy, HIV/AIDS; kształtowanie prawidłowych postaw prozdrowotnych.

Współpracowano z władzami lokalnymi (Urzędy gmin i miast oraz starostwa powiatowego) placówkami oświatowymi i służby zdrowia, ze służbami bezpieczeństwa powiatu (KPP, KPPSP w Środzie Śl.), powiatowym i gminnymi ośrodkami kultury, instytucjami pozarządowymi (ZR PCK w Środzie Śl.), organizatorami wycieczek zimowych i letnich na terenie powiatu, prasą lokalną . Podejmowano działania edukacyjno-informacyjne kierowane do dzieci i młodzieży, rodziców oraz społeczności lokalnej poprzez realizację następujących interwencji programowych i nieprogramowych .

1. Interwencja programowa: Krajowy Program Zwalczenia Aids i Zapobiegania Zakażeniom HIV”

Cel programu: ograniczenie rozprzestrzeniania się **zakażeń HIV**, m.in. poprzez zapewnienie odpowiedniego dostępu do informacji, edukacji i usług w zakresie profilaktyki **HIV/AIDS**
Działania dot. profilaktyki HIV/AIDS są realizowane w oparciu o Harmonogram realizacji Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS.

Adresaci programu :program skierowany jest do ogółu społeczeństwa , w szczególności do uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych.

Program zrealizowano w 12 placówkach oświatowych, udział wzięło 1355 uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych.

Zorganizowano:

- 18 porad organizacyjnych dla 40 osób tj. przedstawicieli salonów urody, służby zdrowia, placówek oświatowych, Urzędów Gminy, PCK Środa Śl. oraz sołtysów.
- 18 szkoleń dla 326 osób tj. pedagogów, koordynatorów programu, dla młodzieży ze szkół ponadpodstawowych oraz przedstawicieli GOPS-u.
- współorganizowano XXIX edycję Olimpiady Zdrowego Stylu Życia (etap rejonowy) dla 6 uczniów .
- 12 wizytacji programowych,
- 13 punktów konsultacyjno informacyjnych dla 4290 osób tj. społeczności lokalnej obecnej na: Pikniku Rodzinnym PCK w Środzie Śl., Pikniku Pieczenia Ziemniaka i Dyni w Środzie Śl. pikniku w SOSW w Środzie Śl. uczestników Dożynek Gminnych i Wojewódzkich, społeczności Ukrainy obecnej przy wydawaniu darów żywnościowych przez PCK Środa Śl.

W ramach Europejskiego Tygodnia Testowania na HIV przeprowadzono 1 poradę organizacyjną z 2 osobami tj . przedstawicielami służby zdrowia , wykonano wystawę w PSSE Środa Śl., przekazano informację na stronę internetową PSSE .

2. Interwencja nieprogramowa: Światowy Dzień AIDS, Dzień Pamięci o Zmarłych na AIDS

Cel: uwrażliwienie na problem oraz solidaryzowanie się z ludźmi dotkniętymi tą chorobą.

Adresaci: młodzież, pracownicy placówek oświatowo-wychowawczych, pracownicy ochrony zdrowia, lokalna społeczność, przedstawiciele salonów urody, osoby aktywne seksualnie.

Zorganizowano:

- 4 narady organizacyjne dla 18 osób: przedstawiciele służby zdrowia, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Środzie Śl., sołtysów pow. średzkiego ,
- 2 szkolenia dla 7 osób(przedstawiciele służby zdrowia).
- umieszczono informacje na stronie internetowej i fb PSSE Środa Śląska.
- wysłano informację e-mail na temat obchodów do 30 placówek oświatowych i służby zdrowia.

W ramach obchodów Dnia Pamięci o Zmarłych na AIDS zorganizowano:

- 3 narady organizacyjne dla 6 uczestników tj. przedstawiciele służby zdrowia, kierownika PCK Środa Śl.,
- wykonano wystawę w PSSE Środa Śl.
- wysłano informację do prasy lokalnej Roland, wysłano informacje o obchodach do 30 placówek tj. GOPS, placówki oświatowe, Urzędy miasta i gmin, PCPR, placówki służby zdrowia, salony kosmetyczne, zakłady pracy, KPP Środa Śl.

3. Interwencja programowa: Trzymaj Formę

Cel programu: Głównym celem programu jest edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej i ich rodzin poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety, w oparciu o odpowiedzialność indywidualną i wolny wybór jednostki.

Adresaci programu : uczniowie klas V – VIII szkół podstawowych.

Program zrealizowano w 12 placówkach oświatowych, udział wzięło 771 uczniów szkół podstawowych.

Przeprowadzono 11 wizytacji programowych.

Odbyło się 9 szkoleń dla 210 uczniów szkół podstawowych , konkurs wiedzy(etap powiatowy), w którym udział wzięło 12 uczniów ze Szkoły Podstawowej w Lutymy oraz ze Szkoły Podstawowej w Pisarzowicach , zorganizowano 2 punkty konsultacyjno-informacyjne w których udział wzięło 460 uczniów.

4. Interwencja programowa: Bieg Po Zdrowie

Cel programu: opóźnienie lub zapobiegnięcie inicjacji tytoniowej wśród dzieci i młodzieży, pokazanie atrakcyjności życia w środowisku wolnym od dymu tytoniowego, zwiększanie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów.

Adresaci: uczniowie kl. IV szkół podstawowych (grupa wiekowa 9-10 lat) udział wzięło 308 uczniów.

Przeprowadzono 3 wizytacje programowe, zorganizowano 2 szkolenia dla realizatorów i koordynatorów szkolnych w których uczestniczyło 20 osób.

5. Interwencja programowa: Program Edukacyjny ARS, czyli jak dbać o Miłość

Cel programu: ograniczenie niekorzystnych następstw zdrowotnych, prokreacyjnych i społecznych związanych z używaniem i nadużywaniem substancji psychoaktywnych przez młodzież wchodzącą w dorosłe życie.

Adresaci programu: program skierowany jest do młodzieży w wieku 15-19 lat, ale zawiera również elementy angażujące ich rodziców.

Program zrealizowano w Szkołach Ponadpodstawowych (2) udział wzięło 134 uczniów.

Przeprowadzono 2 wizytacje programowe, zorganizowano 4 narady dla 15 osób (kierownik PCK Środa Śl. przedstawiciele DK Środa Śl., realizatorzy i koordynatorzy programu), punkt konsultacyjno -informacyjny dla 33 osób dla Honorowych Dawców Krwi z pow. Środa Śl., konkurs plastyczny dla 30 uczniów z PZS nr 2 w Środzie Śl.

6. Interwencja programowa: Program Ogólnopolski Wybierz Życie Pierwszy Krok

Cel programu : zmniejszenie występowania raka szyjki macicy i umieralności na tę chorobę.

Adresaci: uczniowie szkół ponadpodstawowych, rodzice i opiekunowie uczniów, kadra pedagogiczna.

Program zrealizowano w 2 szkołach ponadpodstawowych, udział wzięło 290 uczniów.

Przeprowadzono 2 wizytacje programowe. Uczestniczono w 1 webinarze z pedagogami, koordynatorami szkolnymi w/w programu.

7. Interwencja programowa Profilaktyki Zakażeń HCV- Stop HCV

Cel główny programu: Zmniejszenie obciążenia zdrowotnego populacji Polski skutkami zakażeń HCV

Adresaci programu młodzież ze szkół ponadpodstawowych, personel medyczny ,społeczność lokalna , pracownicy salonów kosmetycznych oraz fryzjerskich.

W programie wzięło udział 335 uczniów ze Szkół Ponadpodstawowych.

Program prowadzony w 2 szkołach ponadpodstawowych w których odbyły się 2 wizytacje.

Przeprowadzono 9 punktów konsultacyjno – informacyjnych dla honorowych dawców krwi, dla uczestników pikniku szkolnego w Ujedzie Górnym , festynu w SOSW w Środzie Śl. , festynu w Miękini, Dożynek gminnych w Damianowie. Zorganizowano 8 narad z 23 uczestnikami tj. z kierownikiem PCK Środa Śl. przedstawicielami DK w Środzie Śl., Banku Spółdzielczego w Środzie Śl., SOSW w Środzie Śl., służby zdrowia, Środowiskowego Domu Samopomocy w Środzie Śl. Wykonano wystawę w PSSE w Środzie Śl. opublikowano informację na stronie internetowej PSSE w Środzie Śl.

8. Interwencja programowa: Skąd Sie Biorą Produkty Ekologiczne

Cel: Kształtowanie prozdrowotnych nawyków wśród dzieci poprzez promocję zbilansowanej i urozmaiconej diety, niskoprzetworzonej, ekologicznej żywności oraz właściwych nawyków w zakresie higieny.

Adresaci: Dzieci w wieku 5 – 6 lat, uczęszczające do przedszkoli/oddziałów przedszkolnych oraz ich rodzice i opiekunowie.

Program realizowany był w 15 placówkach (Przedszkola, oddziały przedszkolne w SP)

uczestniczyło w nim 1312 osób w tym dzieci 5-6 letnich 662 i 650 rodziców i opiekunów dzieci uczestniczący w programie.

Zorganizowano 2 szkolenie dla 24 uczestników (realizatorzy, koordynatorzy szkolni i przedszkolni w/w programu, wychowawcy grup, Dyrektorzy placówek oświatowych). Przeprowadzono 10 wizytacji programowych.

9. Interwencja nieprogramowa: Akcja Zimowa

Cel: Zmniejszenie ryzyka zagrożeń zdrowotnych w okresie zimowym.

Zmniejszenie zagrożenia chorobami zakaźnymi (WZW typu A,WZW typu B, malaria, żółta gorączka, dur brzusny) oraz urazami związanymi z wyjazdami zagranicznymi i wypoczynkiem zimowym, zakażeniami pneumokokowymi i meningokokowymi, zatruc pokarmowych (choroby brudnych rąk),zwiększenie świadomości społecznej na temat profilaktyki grypy oraz powikłań pogrypowych, COVID-19 .

Adresaci: dzieci, młodzież i ich opiekunowie, rodzice, pracownicy placówek oświatowo-wychowawczych, pracownicy ochrony zdrowia, lokalna społeczność.

Zorganizowano:

- 38 narad dla 90 osób tj. dla kierownika PCK Środa Śl., kadry pedagogicznej ze szkół podstawowych i ponadpodstawowych, przedstawicieli służby zdrowia i GOPS-u, sołtysów , organizatorów wypoczynku zimowego.

- 8 punktów informacyjno -edukacyjnych w których wzięło udział 2571 osób. Punkty organizowane były w ramach: Dożynek gminnych i wojewódzkich ,w obchodów Dni Wina w Mieście Skarbów, Pikniku Integracyjnego w SOSW w Środzie Śl., Pikniku Integracyjnego Pieczenie Ziemniaka i Dyni, wydawania darów dla uchodźców z Ukrainy w Punkcie PCK-Środa Śl., obchodów Światowego Dnia Seniora w hotelu Arden, podczas oddawania krwi w DK w Środzie Śl.
- 30 szkoleń dla 414 osób tj. kierownika PCK, kadry pedagogicznej szkół podstawowych i ponadpodstawowych, przedstawiciele służby zdrowia, dzieci przebywających na półkoloniach zimowych w placówkach oświatowych.
- 6 konkursów plastycznych dla 55 uczestników tj. dla dzieci uczestniczących w Dożynkach Wojewódzkich w Udaninie , dzieci przebywających na Pikniku Integracyjnym w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Środzie Śl., dzieci przebywających na świetlicy wiejskiej w miejscowości Święte, dzieci przebywających na wypoczynku zimowym.
- 3 wystawy w PCK Środa Śląska , w punkcie pobrań wymazów w Środzie Śl. przy Domu Handlowym w Środzie Śl.

Działania realizowane były w ok. 100 placówkach (placówki oświatowe, służby zdrowia, instytucje , zakłady pracy, organizatorzy wypoczynku zimowy itp.)

Edukacją i informacją objęto ok. 3130 mieszkańców powiatu średzkiego.

10. Interwencja nieprogramowa: Akcja Letnia

Cel: Propagowanie bezpiecznych zachowań oraz nauczanie odpowiedzialnego zachowania się w sytuacjach zagrożenia zdrowia i życia .Prowadzenie zdrowego stylu życia podczas wakacji.

Adresaci: dzieci, młodzież i ich opiekunowie, rodzice, pracownicy placówek oświatowo-wychowawczych, pracownicy ochrony zdrowia, lokalna społeczność.

Zrealizowano:

- 23 narady organizacyjnych dla 55 uczestników w tym dla: kierownika PCK Środa Śląska, funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji w Środzie Śląskiej, przedstawiciele służby zdrowia, sołtysów, właściciele salonów urody, organizatorów wypoczynku letniego dla dzieci, przedstawiciele szkół podstawowych i ponadpodstawowych, SOSW w Środzie Śl. przedstawiciele Sądu w Środzie Śl., Banku Spółdzielczego w Środzie Śl. , Domów Kultury, Aptek, bibliotek, Środowiskowego Domu Samopomocy w Środzie Śl., PCPR w Środzie Śl.
- 21 szkoleń w których uczestniczyło 375 osób w tym: dzieci przebywające na półkoloniach letnich w powiecie, kadra pedagogiczna Środowiskowego Domu Samopomocy Środa Śl., kadra pedagogiczna Szkół Podstawowych, Przedszkola Publicznego nr 1 w Środzie Śl., Banku Spółdzielczego w Środzie Śląskiej.
- 11 konkursów plastycznych dla 188 uczestników tj. dla dzieci przebywających na półkoloniach organizowanych na terenie powiatu.
- 24 punkty konsultacyjno-edukacyjnych w tym organizowane podczas Akcji Poboru Krwi w Środzie Śl., Festynów ,Dożynek na terenie powiatu w których uczestniczyło 4400 osób.
- 3 informacje na stronie internetowej PSSE Środa Śl.

Dystrybucja 100 pakietów ulotek dot. akcji letniej do GOPS-sów, placówek oświatowych ,zakładów pracy, zakładów fryzjerskich i kosmetycznych, Urzędów Gmin, ośrodków zdrowia. Informacją objęto ok. 5000 mieszkańców powiatu średzkiego.

11. Interwencja nieprogramowa: Światowy Dzień Zdrowia

Hasło przewodnie w roku 2023: „Zdrowie dla wszystkich”

Adresaci: dzieci i uczniowie z placówek oświatowych , kadra pedagogiczna placówek oświatowych, pacjenci zdeklarowani w ośrodkach zdrowia ,pracownicy zakładów pracy, społeczność lokalna powiatu średzkiego

Zorganizowano i przeprowadzono:

- Paradę Zdrowia -Rynek Środa Śl. dla wszystkich dzieci i uczniów z placówek oświatowych.
- 9 narad organizacyjnych dla 21 osób dla współrealizatorów tj. Dyrektora PZPO , kierownika PCK Środa Śl. przedstawiciele Policji w Środzie Śl., Sadu w Środzie Śl., Lab - Med. Środa Śl., kadry pedagogicznej placówek oświatowych.
- 11 szkoleń dla 80 uczestników tj. , przedstawiciele służby zdrowia,. dzieci i młodzież oraz kadra pedagogiczna placówek oświatowych.
- punkt konsultacyjno-informacyjny dla 30 uczestników tj. Honorowych Dawców Krwi w Środzie Śl. ,
- wysłano drogą e-mailową materiały informacyjne do 10 placówek medycznych i 14 placówek oświatowych powiecie średzkim oraz wybranych zakładów pracy .
- informację do prasy lokalnej
- 2 informacje na stronę internetowa PSSE Środa Śl.

W interwencji udział wzięło 1600 adresatów.

12 . Interwencja nieprogramowa :Światowy Dzień Bez Tytoniu

Cel: edukacja społeczeństwa na temat szkodliwego wpływu palenia tytoniu pomoc w zerwaniu z nałogiem palenia tytoniu oraz ochrona dzieci przed rozpoczęciem palenia papierosów.

Adresaci: dzieci i uczniowie z placówek oświatowych powiatu średzkiego, nauczyciele szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych, pacjenci zdeklarowani w ośrodkach zdrowia ; pracownicy zakładów pracy, społeczność lokalna powiatu średzkiego.

Zorganizowano i przeprowadzono:

- 8 narad organizacyjnych dot. pozyskania partnerów do działań dla 22 osób w tym: z kierownikiem PCK Środa Śl. z przedstawicielami DK w Środzie Śl., Banku Spółdzielczego w Środzie Śl. z kadra pedagogiczną placówek oświatowych.
- 5 szkoleń dla 30 uczestników dla kadry ze Środowiskowego Domu Pomocy w Środzie Śląskiej, dla kadry pedagogicznej placówek oświatowych, kierownika PCK w Środzie Śl., Prezesa Banku Spółdzielczego w Środzie Śl., przedstawiciele Służby Zdrowia, sołtysów.
- konkurs plastyczny ph. „Młodość Wolna od Używek” adresowany dla młodzieży z klas VI-VIII oraz dla uczniów z klas I Szkół Ponadpodstawowych
- punkt konsultacyjno-informacyjny dla 33 uczestników dla Honorowych Dawców Krwi
- Wykonano 2 wystawy tematyczne w PSSE w Środzie Śl.

Wysłano drogą e-mailową materiały informacyjne do 10 przychodni i 14 placówek oświatowych , KPP Środa Śl. oraz wybranych zakładów pracy. Przekazano informacje do prasy lokalnej Roland oraz informacje na stronę internetowa PSSE Środa Śl.

Edukacją i informacją objęto ok. 3000 mieszkańców powiatu średzkiego.

13. Interwencja nieprogramowa: Światowy Dzień Rzucania Palenia

Cel: pomoc w zerwaniu z nałogiem palenia tytoniu oraz ochrona dzieci przed rozpoczęciem palenia papierosów ; edukacja społeczeństwa na temat szkodliwego wpływu palenia tytoniu

Adresaci: Społeczność lokalna, młodzież oraz dzieci ,pracownicy Urzędów i instytucji powiatu średzkiego oraz zakładów pracy, pacjenci placówek medycznych.

Realizacja październik-listopad 2023r.

Zorganizowano i przeprowadzono:

- 3 narady organizacyjnych dla 6 uczestników
- 2 wystawy w PSSE Środa Śl.
- 4 szkolenia dla 88 osób w tym kadry pedagogicznej i uczniów placówek oświatowy
- 2 konkursy plastyczne dla 70 uczniów szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych
- wysłano informacje o obchodach drogą e-mailową do 10 przychodni i 14 szkół w powiecie średzkim, wybranych zakładów pracy, sołtysów, bibliotek gminnych, GOPS-u ,
- umieszczono informacje na stronie internetowej PSSE w Środzie Śl.

Edukacją i informacją objęto ok. 1560 mieszkańców powiatu średzkiego.

14. Interwencja nieprogramowa: Kampania Wybieraj Bezpieczną Żywność III edycja EFSA #EUChooseSafeFood

Cel : zwiększenie wiedzy społeczeństwa na temat roli nauki w zapewnieniu bezpieczeństwa żywności, zachęcenie społeczeństwa do dokonywania świadomych wyborów żywieniowych.

Adresaci: osoby w wieku 25-45 lat ze szczególnym uwzględnieniem kobiet i młodych rodziców.

Zorganizowano i przeprowadzono:

- 10 szkoleń dla 160 uczestników tj. przedstawiciele służby zdrowia ,placówek oświatowych,
- 13 porad dla 27 uczestników tj. przedstawiciele: służby zdrowia , sołtysów , ośrodków kultury, GOPS-ów , bibliotek, Akwenu Wodnego Kajaki ,placówek oświatowych,
- 5 punktów informacyjno-konsultacyjnych dla 1316 uczestników Dożynek Gminnych , Festynu KPP w Miękinii, Honorowych Dawców Krwi,
- przekazano informację na stronę internetową PSSE środa Śl.
- wysłano informacje do placówek służby zdrowia, zakładów pracy, urzędów .
- prowadzono dystrybucja materiałów do zakładów pracy, ośrodków zdrowia i placówek oświatowych pow. średzkiego

Informacją objęto ok. 1503 mieszkańców powiatu średzkiego.

15. Interwencja nieprogramowa: Światowy Dzień Senior

cel: podniesienie kondycji fizycznej i psychicznej ludzi w podeszłym wieku.

adresaci: członkowie klubów emeryckich powiatu średzkiego oraz seniorzy nieزرzeszeni

Realizacja: lipiec– listopad 2023r., obchody powiatowe 11.10.2023r.

Realizatorzy: PSSE- Środa Śląska; Komenda Powiatowa Policji w Środzie Śl.; Gminne i Miejskie Ośrodki Kultury , Powiatowe Centrum Kultury Alternatywnej w Środzie Śl. Oddział Rejonowy PCK w Środzie Śl. **Partnerzy:** Władze lokalne gmin i powiatu średzkiego.

Zorganizowano i przeprowadzono:

- 6 porad dot. obchodów, pozyskania partnerów, współrealizatorów oraz podsumowania w których uczestniczyło 30 osób.
- Włączono się do obchodów „Dnia Kobiet -Seniorek”, organizowanych przez Gminny Dom Kultury w Kostomłotach. Przeprowadzono warsztaty z udzielania I pomoc przedmedycznej -ćwiczenia z fantomem, narkogoglami i alkogoglami, pogadankę na temat profilaktyki nowotworów i chorób zakaźnych oraz promowano szczepienia ochronne – udział wzięło ok. 50 uczestników.
- Włączono się do organizacji „Marszu Seniora” organizowanego przez Dzienny Dom Seniora w Środzie Śl., na Stadionie Miejskim w Środzie Śl., zorganizowano: Punkt

informacyjny z materiałami oświatowo-zdrowotnymi, prowadzono pogadanki na temat bezpiecznego grzybobrania, ćwiczenia z narkogoglami i alkohologlami - udział wzięło ok.100 uczestników.

- Powiatowe obchody odbyły się w dniu 11.10.2023r. w Środzie Śląskiej pod hasłem „Wiosna jesienią” II edycja. W ramach obchodów odbyło się:
- Barwna parada ulicami Środy Śl.
- część oświatowa w PCKA w Środzie Śl.: pogadanka na temat „Bezpieczeństwa seniorów” przeprowadzona przez przedstawiciela KPP w Środzie Śl. i PPIS w Środzie Śl., odbyła się również projekcja filmów oświatowo-zdrowotnych dot. bezpieczeństwa Seniorów, profilaktyki grypy, chorób odkleszczowych .
- część artystyczna: występ zespołu ludowego „Radośni” z Wróblowic, kabaret Bałamutki działający przy SOK w Miękini.
- rozstrzygnięto wcześniej ogłoszone konkursy na Najciekawszy strój damski/męski (Król i Królowa II edycji) , najsmaczniejsze ciasto, wręczono dyplomy nagrody,
- wręczano wylosowane w loterii biletowej nagrody uczestnikom obchodów.
wszystkie nagrody zostały ufundowane przez władarzy gmin i powiatu średzkiego oraz PPIS w Środzie Śl., OR PCK-Środa Śl. wręczane były przez nich osobiście w trakcie uroczystości
- zapewniono słodki poczęstunek oraz laurki wykonane przez dzieci z placówek oświatowych. W obchodach udział wzięło ok. 200 uczestników.

Informacje o obchodach Światowego Dnia Seniora ukazały się w lokalnej prasie tj. Gazeta Roland www.roland-gazeta.pl; oraz na stronie internetowej w/w gazety. Ponadto w okresie letnim umieszczano informacje dla Seniorów na Facebooku „Woda dla Seniora”. Edukacją i informacją objęto 380 Seniorów powiatu średzkiego.

16. Interwencja nieprogramowa: Profilaktyka Zazywania Nowych Substancji Psychoaktywnych Tzw. Dopalaczy

Cel: Propagowanie bezpiecznych zachowań , zwrócenie szczególnej uwagi na zagrożenia wynikające z zazywania nowych substancji psychoaktywnych.

Adresaci: dzieci, młodzież i ich opiekunowie, rodzice, pracownicy placówek oświatowo-wychowawczych, pracownicy ochrony zdrowia, społeczność lokalna.

Zrealizowano:

- 19 porad organizacyjnych dla 51 osób tj. kadry pedagogicznej placówek oświatowych, służby zdrowia, przedstawicieli Policji w Środzie Śl., organizatorów półkolonii letnich i zimowych, kierownika PCK w Środzie Śl, dyrektora Środowiskowego Domu Samopomocy w Środzie Śl., DK w Środzie Śl., prezes Banku Spółdzielczego w Środzie Śl., sołtysów
- 39 szkoleń w których wzięło udział 848 osób kadra pedagogiczna oraz uczniowie szkół podstawowych i ponadpodstawowych , seniorzy z pow. średzkiego obecni na obchodach Dnia Seniora na Stadionie Miejskim w Środzie Śl. ,dzieci przebywające na półkolonii:
- 18 punktów konsultacyjno-informacyjnych dla 2735 osób tj. honorowych dawców krwi , uczniowie i młodzież z placówek oświatowych, dzieci przebywające na półkoloniach letnich , domownicy Środowiskowego Domu Samopomocy w Środzie Śl., społeczność lokalna obecna podczas pikniku „Pieje kur pieje”, Dożynek Gminnych, dzieci i młodzieży , rodzice i obecni podczas Festynu Policji w Miękini , Średzkiej Ligii Młodych Talentów w Ogrodniczy,
- konkurs plastyczny udział wzięło 11 uczniów PZS nr 2 w Środzie Śl.

Działania realizowane były w ok. 30 placówkach (placówki oświatowe, służby zdrowia, instytucje, zakłady pracy itp.).

Edukacją i informacją objęto ok. 7213 mieszkańców powiatu średzkiego.

17. Interwencja nieprogramowa: Europejski Tydzień Wiedzy o Antybiotykach

Cel: zwrócenie uwagi decydentów, pracowników ochrony zdrowia i opinii publicznej na problem globalnej oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe i zachęcenie wszystkich do przeciwdziałaniu temu zjawisku

Adresaci: społeczność lokalna, pracownicy służby zdrowia

Interwencja prowadzona była tylko w formie informacyjnej na stronie internetowej i fb PSSE Środa Śl.

Podsumowanie: W ramach realizacji interwencji programowych cele, zadania i założenia zostały zrealizowane. Placówki oświatowe zadeklarowały udział w kolejnych edycjach programów. W ramach realizacji interwencji włączano się do organizacji lokalnych imprez, festynów, obchodów gminnych i powiatowych dożynek, pikników, imprez okolicznościowych poprzez prowadzenie Punktów Informacyjno-Konsultacyjnych w których rozdawane były materiały oświatowo zdrowotne dot. w/w interwencji oraz działania edukacyjne, warsztaty, pogadanki, konkursy plastyczne, wiedzy, itp.

Ilość działań w ramach realizacji interwencji programowych i nieprogramowych

Lp.	Działania:	Narady	Szkolenia	Punkty Informacyjno-Konsultacyjne	Inne *	Wizytacje programowe
1.	Interwencja programowa Krajowy program zwalczania AIDS i zapobiegania zakażeniom HIV	18	18	13	2	12
2.	Interwencja nieprogramowa Światowy Dzień AIDS Dzień pamięci o zmarłych na AIDS	7	2	-	1	-
3.	Interwencja programowa Trzymaj Formę	-	9	2	1	11
4.	Interwencja programowa Bieg Po Zdrowie	-	2	-	-	3
5.	Interwencja programowa: Program edukacyjny ARS czyli jak dbać o Miłość	4	-	1	1	2
6.	Interwencja programowa: Wybierz Życie Pierwszy Krok	-	-	-	1	2
7.	Interwencja programowa Stop HCV	8	-	9	2	2
8.	Interwencja programowa Skąd się biorą produkty ekologiczne.	-	2	-	-	10
9.	Interwencja nieprogramowa Akcja Zimowa	38	30	8	9	-
10.	Interwencja nieprogramowa Akcja Letnia	23	21	15	15	-
11.	Interwencja nieprogramowa Światowy Dzień Zdrowia	9	11	1	3	-
12.	Interwencja nieprogramowa Światowy Dzień Bez Tytoniu	8	5	1	3	-
13.	Interwencja nieprogramowa Światowy Dzień Rzucania Palenia	3	4	-	4	-
14.	Interwencja nieprogramowa Kampania wybieraj bezpieczną żywność EFSA #EUChooseSafeFood	13	10	5	-	-
15.	Interwencja nieprogramowa Światowy Dzień Seniora	6	1	1	7	-

16.	Interwencja nieprogramowa: Profilaktyka zażywania nowych substancji psychoaktywnych tzw. Dopalaczy.	19	39	18	1	-
17.	Interwencja nieprogramowa: Europejski tydzień wiedzy o antybiotykach	-	-	-	1	-
	RAZEM	156	154	74	51	42

* konkursy, parady, marsze, webinary, warsztaty, pogadanki, wystawy, informacje na stronie i fb PSSE, prasa lokalna itp.

Podsumowanie

W roku sprawozdawczym 2023 przeprowadzono 25 kontroli interwencyjnych w związku ze złożonymi skargami. Dotyczyły one nieprawidłowości m. in.: w reklamie i prezentacji na stronach internetowych suplementów diety, złej jakości posiłków w lokalach gastronomicznych, nieprzestrzegania warunków higienicznych w trakcie sprzedaży – brak rękawiczek, brak odzieży ochronnej, sprzedaży produktów po terminie przydatności do spożycia, złego stanu sanitarnego w sklepie, obecności owadów, obecności gryzoni – dot. sklepu Biedronka, niewłaściwego zagospodarowania odpadów, niewłaściwego przechowywania żywności – dotyczy sklepu DINO. Dwanaście zgłoszeń skutkowało nałożeniem mandatów karnych w wysokości 3050 zł.

W roku sprawozdawczym, mimo usilnych starań Dyrektorów placówek nadal nie ma chętnych na stanowisko pielęgniarki szkolnej, natomiast w kilku placówkach w związku z tą sytuacją zmieniono funkcje gabinetu pielęgniarki na np. gabinet psychologa, logopedy, specjalistyczne zajęcia. Podstawowa opieka zdrowotna nad uczniami jest świadczona poza terenem placówek. Stwierdzonym, podczas kontroli szkół, problemem jest również brak opieki stomatologicznej w większości placówek. Opiekę stomatologiczną w oparciu tylko o dentobus zapewniają 3 z 14 skontrolowanych szkół, pozostałe placówki jej nie zapewniają.

(Zakres, cele oraz sposoby organizacji opieki pielęgniarskiej oraz stomatologicznej nad uczniami reguluje Ustawa z dnia 12 kwietnia 2019 r. o opiece zdrowotnej nad uczniami Dz. U. 2019 poz. 1078).

Z roku na rok ulegają poprawie warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w placówkach. W jednej ze szkół podstawowych prowadzona była budowa boiska wielofunkcyjnego z bieżnią lekkoatletyczną, która została zakończona w grudniu 2023 r., rozpoczęła się budowa przyszkolnego basenu typu „Delfinek” przy szkole podstawowej, na boiskach typu „Orlik” z których korzystają uczniowie wymieniano nawierzchnię o czym informowali Dyrektorzy placówek podczas bieżącego nadzoru, przewidziane są też dalsze inwestycje w tym zakresie w 2024